

1878

80 години от Освобождението на България

Два пъти в историята на България великият руски народ ни е протягал своята благородна ръка за освобождението ни от чуждо иго. И сега Съветският съюз искрено и безкористно прави всичко възможно да ни помогне, за да защитим своето право на свободно национално съществуване, да запазим своята земя от чуждо посегателство и да отстоим своята справедлива национална кауза.

Г. ДИМИТРОВ

ЮБИЛЕЕН ВЕСТНИК 3 март 1958 г.
Цена 50 ст.

Да грее великото слънце на свободата

ТОДОР ЖИВКОВ

първи секретар на ЦК на БКП

Освобождението на България от турско робство е велико събитие в историята на нашия народ. То доведе до възстановяването на българската държава. Провъзгласи националната независимост на българския народ. Разруши оковите на феодализма, унищожи турския обществен и държавен строй и премахна старите производствени отношения, които не съответствуваха на развитието на производителните сили. Освобождението откри нов етап в общественоекономическото и политическото развитие на нашата страна.

Честввайки 80-годишнината от освобождението ни от турско робство, българският народ смята за свой пръв дълг да изрази своята дълбока благодарност и вечна признателност към нашите освободители, към великия руски народ, който с цената на 200 хиляди загинали свои синини синове извоюва нашата свобода и независимост...

Българският народ изказва своята благодарност и към братския руският народ, който с 40-хилядна армия участва рамо до рамо с руските войски и опълченските дружини в Освободителната война. Хиляди руски войници сложиха костите си при Гривица и Пордим, в боевете за освобождението на Плевен, споша с кръвата си дружбата между българския и руският народ...

Ние, потомците на нашите славни възрожденци, на незабравимите опълченци, сме горди, че останахме верни докрай на техните завети. Ние запазваме чиста и свята българо-руската дружба, която след победата на Великата октомврийска социалистическа революция се превърна в могъща движеща сила на десетилетните борби на нашия народ против капитализма и монархическия диктатор. Напразни останаха опитите на българската реакционна буржоазия да помрачи и изкорени любовта на българския народ към руския народ, към Съветския съюз. Няма сила, която да изтръгне вековните корени на дружбата между двата братски народа. Защото тя е вечна и силна като живота и светла като вярата в бъдещето. В най-тежките моменти от нашето минало, в най-критични дни на сурови изпитания нашият народ не изгуби вяра в братска Русия, в нейната сила и мощ. Винаги неговите очи са били обърнати към Русия. Още от десетки години в кръвта на народа са всмукани думите на Вазов, написани в навечерието на Освободителната война:

Русия! Колко ни плени
Туй име свято, родно, мило!
То в мрака бива нам светило,
Надежда — в нашите злини!

Прогресивните идеи на великаните на руската демократична и революционна мисъл овладяваха умовете и сърцата на нашите борци за социално освобождение и прогрес. Оттам, от Русия, основоположникът на Българската комунистическа партия Димитър Благоев пренесе искрата на социализма в нашата страна, от която се разгоря пламъкът на борбата за освобождение от веригите на капитализма и експлоатацията. Цяла фаланга революционни дейци бяха захвърнени с руския свободомолюбив дух, с всепобеждаващите идеи на ленинизма. В най-тежките дни на свирепата фашистка реакция прозвуча могъщият глас на Георги Димитров — "Има на света Москва". Този безпределна вяра в Москва, в непобедимата на светската строй окриляше оковите и дъщерите на нашия народ в борбата за свобода и независимост.

Великата дружба между нашите два народа намери нов израз и съдържание в историческия факт, че българският народ получи своята свобода за втори път от авиците на нашите освободители. На 9 септември 1944 година твърдите се в нашата страна под ръководството на Комунистическата партия и при решаващата помощ на Съветската армия сригна монархическия режим и взеха властта загинаги в своите ръце. В условията на победилата народнодемократична революция дружбата между българския и съветските народи се превърна в закономерност на нашето обществено развитие.

Днес нашата прекрасна Родина дига и тупти, грее и цъфти с усмивката на българо-съветската дружба.

Българо-съветската дружба дава неизчерпаеми жизвени сили на нашия народ — народ-творец...

Напразни ще останат усилията на враговете на социализма да разбият единството на социалистическия лагер, да отслабят връзките на нашата страна със Съветския съюз. Колко смешни и наивни са тези опити на реакцията! Тя не може да откъсне народа ни от Съветския съюз през най-тежките дни на монархическия режим, та днес ли, когато властта е в коравите ръце на работниците и селяните, за които дружбата със съветските народи е бойно знаме в борбата за мир и социализъм! В неразривно единство на страните от социалистическия лагер начело със Съветския съюз е могъщият източник на силата на всяка една от нашите страни, на силата на целия социалистически лагер. Това единство е гранитната скала, в която са си разбивали и ще си разбиват главите всички авантюристи...

Днео нашият народ, отдавайки с благоговейна почит дан на безпределна признателност към чужовия подвиг на героите на Шипка, се кълане като тях да се бори, да защитава със себестричане социалистическите завоевания, да бъде верен докрай и при всички обстоятелства на българо-съветската дружба, за да грее винаги върху нашата земя великото слънце на свободата, независимостта и социализма.

(Из речта на връх „Столетов“ по случай 80-годишнината на Шипченските боеве)

Фрагмент от паметника на Съветската армия в София

Славна осемдесетгодишнина

От зенита на сегашното вътрешно и международно положение на нашата народнодемократична република ние посрещаме 3 март, деня на освобождението от турско иго, като празник на извоюваната свобода, национална независимост.

Извоювана свобода! Това значи дълголетна, последователна, пълна със себестричане и съпrowедна със свинни жертви борба. Сурова борба, която не бе по силите само на едно поколение. Бунтовната искра се предаваше от век на век, пламваше в народни въстания, вдъхновяваше народните великани Раковски, Ботев, Левски, Благоев, Димитров и намери пълен израз във волята на народа да победи и сам да построи нов, по-явнш и по-справедлив живот на отредената му земя.

Свободата не се дарява, свободата се завоюва. Нашият народ, който изнесе на плещите си тежки изпитания, бе духовно узрял за свободата. Но още много яки бяха веригите на отоманските султани и феодали — понякога те биваха изковани от западна стомана по английски калъп, та сам не можеше да ги счупи. Нужна бе силата на богатир. И този богатир, чийто синоне преминаха Дунава с бялката на нагряващото слънце над скъпата ни Родина, нанесе този удар.

Войната от 1877—1878 година на Балканите извърши своето историческо и прогресивно дело: ускори разпадането на Отоманската феодална империя, пробуди към живот и творчество народи, възкресни България. Пробиът в кардиналния за

времето Източен въпрос бе направен безвъзвратно, колкото и изкусна да бе опустошителната сила на задкулините маневри на монархическоимпериалистическата европейска дипломатия.

Ходът на историческото развитие на Балканите до известна степен се предопредели от войната през 1877—1878 година. Усилията на германския империализъм и англо-френския блок да се установи препен пост на Балканите срещу държавата-освободителка — сега озарена от гения на Ленин, първа в света изграждаща се социалистическа държава — се провалиха. Днес значителна част на Балканите е мирен кът на света и републиката на Левски и Димитров — негов здрав и непокланит стълб.

Нашият народ си спомня с горест за тежкото робство, почита с благоговейно преклонение паметта на Бачо Киро, Кюле Честименски, паметта на всички паднали за свободата, на жертвите от Батак и Перущица, на героите от Априлското въстание и храбреците от Шипка, но не питае никаква омраза към народа на днешната си южна съседна Турция. Защото знае, че не са били малки и неговите страдания под феодализма гнет и султанската сатрапия.

Друг пътър духа вече в арабския свят: неговите народи се отърват от колониалното и полуколониално робство; ниннат огнища на мира и прогреса, на здравото международно сътрудничество, което не може да не радва и турския народ.

Историята следва своя неизменен ход. Това е ходът на прогреса

и мира. Нашето развитие — политическо, обществено, стопанско и културно — е в пълна хармония в този ход на историята. Оттук извира и нашата сила, и нашето миролюбие.

В дните на признателност към освободителите, ние още по-явно виждаме плодотвора на дружбата ни със Съветския съюз. Тази дружба дига от всяко наше дело, от всяко наше завоевание. Ето защо ние с гордост сочим тази дружба за пример не само на разбирателство, но и като двигател на всеотнашен напредък на страната. Ней ни ще бъдем верни, защото тя е слънце, тя е самият живот.

Тази дружба е възпятана в меж дудържавен акт от най-висша степен — Договора за дружба, сътрудничество и взаимомощ, чийто десетгодишнина ще празнуваме след няколко дни — на 18 март. Значителното е, че това е в същност първият договор, подписан между България и Русия. И естествено той можеше да се подготви и подпише от новата, социалистическа държава — могъщия Съветски съюз — и нова, народна република България — после пътя на социалистическото развитие. С договора е свързано името на великия син на нашия народ Георги Димитров. Той го е подписал и с това осъществил своята и на народа, дълго лелена мечта за братски съюз с великия съветски народ. Събитията през изтеклото десетилетие потвърдиха многократно жизнеността и историческото значение на договора.

С тази мисъл и чувства славим светлата осемдесетгодишнина.

Осемдесет години от Освобождението

АНТОН ЮГОВ

председател на Министерския съвет на НР България

На трети март българският народ ще чества една бележита годишнина. Преди осемдесет години войските на братския руски народ разгромиха отоманските потисници и освободиха България от петвековното тежко и проклето робство.

Руско-турската война, с която се съединиха усилията на националната революция, изигра за българския народ велика освободителна роля. Тя завърши една героична страница от вековната борба на нашия народ и постави началото на нов етап в развитието на България като независима национална държава.

Оттогава изминаха осемдесет години. Ше минат още много години и столетия. Но славата на великия подвиг на руските войски и българските опълченци ще се разнася „от урва на урва и от век на век“ и ще наполява на идните поколения за онези исторически дни, в които сред оезь и кръв се роди националното освобождение на българския народ. За тези дни, за героизма на своите руски братя, за храбрите опълченци и падналите руски войни нашият народ е скътал в своето сърце скъп и неизлъкв спомен.

Освобождението на България от турско робство е крилен исторически факт. Беше унищожен не само националният гнет в нашата страна, но в основни линии беше ликвидирана и феодалната система. В България липсваха обаче социално-политически условия, за да се установи онези порядък, за който загинаха хиляди пламвени патриоти, за който мечтат Ботев и Левски — порядъкът на „чистата и свята република“. Властта премина в ръцете на старите чорбаджии и зародилата се българска буржоазия, която възседнаха народа и десетилетия наред по най-безмилостен начин смукана неговата пот и кръв. Те предадоха националните интереси на страната и свързаха нейната съдба с германския империализъм. На престола беше настанена кобуржската династия, която господствуваше в продължение на няколко десетилетия и доведе България до две национални катастрофи. Динистията и продажната буржоазия противопоставиха България на нашата освободителка Русия и дълги години се силеха, против чувствата и стремежите на българския народ, да го откъснат от неговия велик брат — руския народ. Но престъпните им усилия срещнаха непреодолимата съпротива на българския народ, за когото „Дядо Иван“ — руският народ, стана символ на дружба и братство.

Потълкването от буржоазията знае на великите идеи на нашите апостоли беше спасено и високо издигнато от българските социалисти. Българската комунистическа партия не само съхрани, но и с нова сила понесе напред светлите завети на възрожденците за братска дружба с руския народ, дружба, която беше споена със съвместно пролятата кръв на руси и българи и увенчана с величното на Шипченската епопея.

Нашата партия, под ръководството на Димитър Благоев и Георги Димитров непрестанно възпитаваше трудещите се в духа на марксистко-ленинските идеи, в духа на интернационалната братска солидарност между народите и с това още повече задълбочи и разшири връзките между българския и руския народ. Това е нейна историческа заслуга. Не е случайна фактът, че даже през най-тежките години на мрачното монархическо робство върху зробовете на падналите за нашето освобождение руски войни никога не уляхнаха цветята на всенародната любов и признателност към великия руски народ.

И когато с дълбока почит и уважение отбелязваме осемдесетгодишнината на Трети март, ние едновременно с това откриваме своите чувства на братска обич и синова признателност към Съветския съюз, с чийто решаваща помощ нашият народ събори монархическия диктатор и създаде истински свободна и независима народнодемократична България.

Осемдесетгодишнината от освобождението на България от турско робство ние чествуваме в момент, когато българският народ под ръководството на Комунистическата партия, опирайки се на неограничата, безкористна помощ на Съветския съюз, одържа забележителни победи в социалистическото преустройство на своята родина. Социализмът беззаветно се утвърди и все повече укрепва своите позиции във всички области на нашия обществен, стопански и културен живот. Народна република България днес заедно с всички социалистически държави върви в челните редици на борбата за мир, дружба и сътрудничество между народите.

В условията на народнодемократичния строй, под благотворното влияние на всепобеждаващата марксистко-ленинска идеология и при непрестанните усилия на Българската комунистическа партия и Комунистическата партия на Съветския съюз вековната дружба между българския и руския народ разцъфтя в българо-съветска дружба. И тази дружба днес е най-великото упоование на нашия народ в борбата му за мирен, щастлив и радостен живот. Паметниците, които българският народ в течение на десетилетия издига на Шипка, в Плевен и в Стара Загора, по цялата страна, днес стоят редом с новите величествени паметници на нашата социалистическа епоха и свидетелствуват за дълбоките исторически връзки между българския народ и народите на Съветския съюз, за тяхната непреклонна воля и твърда решителност да вървят заедно в борбата за социализъм и комунизъм. И никаква сила не е в състояние да разтрогне тези исторически връзки, тази свещена дружба, която е втъкана във фибрите на народното сърце и дига и от която черпим увереност и вдъхновение в борбата за мир и социализъм.

Слава, вечна слава на героите, паднали в борбата за освобождението на България от турско робство!

Да живее и пребъде далеч през вековете нашата животворна и славна българо-съветска дружба!

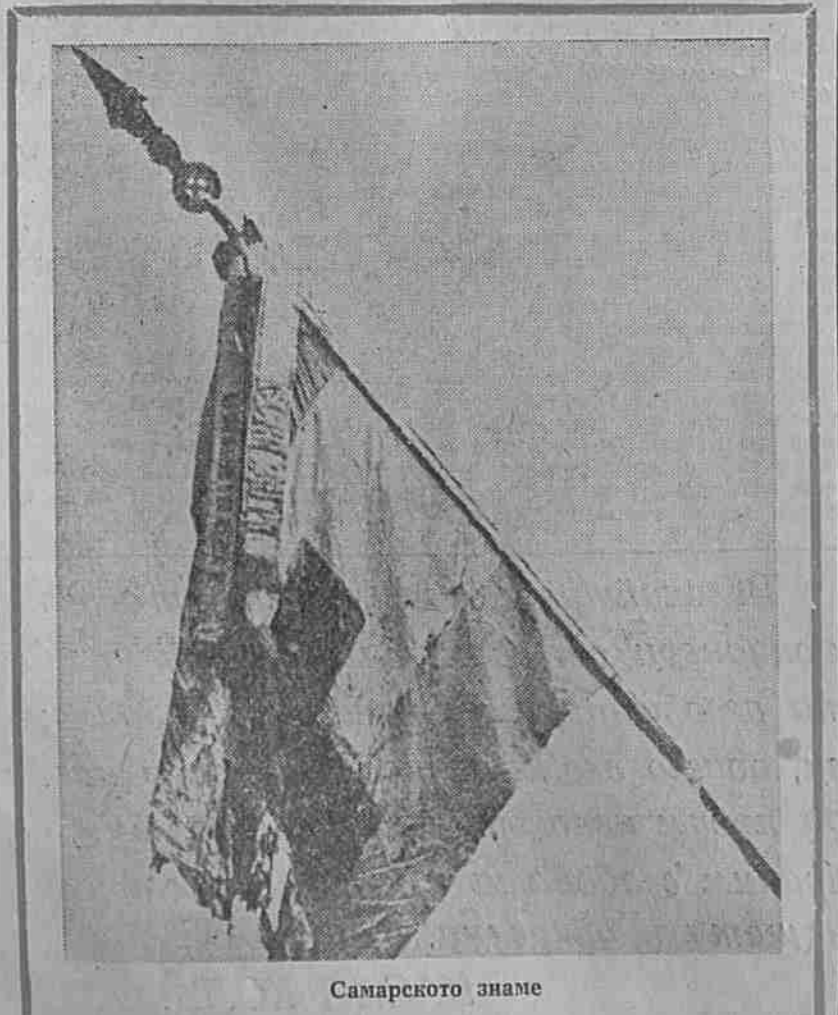
Иван Вазов

РУСИЯ

Русия! Колко ни плени
туй име свято, родно, мило!
То в мрака бива нам светило,
надежда — в нашите злини!
То спомна ни, че ний кога сме
забравени от целия свят,
любов, що никога не гасне,
за нами бди най-сладък цвет...
Русия! Таз земя велика
по шир, по брой, по сила! Тя
с небето има си прилика
и само с руската душа!
Там, там молбите ни се чуват,
и в днешния печален час
сърцата братски се възлнуват —
осемдесет милиона с нас!
О, здравствуй ти, Русийо мощна,
светът трепна от твоя глас,
Скокни, царице полунощна,
зовем те ний — ела към нас!

България сега те вика.
Часът настана: твой завет
и твойта мисия велика
да ги изпълниш в тоя свет!
Затуй си ти прочута, славна
и друга нямаш с тебе равна;
затуй обхващаш полусвет —
царства, народи, океани,
и нямаш изглед край и чет;
затуй те бог до днес отбрани
от толкова бедни, душмани;
затуй монха да съкрушиш
Мамай-хан и Бонапарта;
затуй врага си ти отразиш
кога те гледа и на карта;
затуй зовеш се ти света,
затуй те любим кат баща
и чакаме като Месия:
Затуй си ти Русия!

1876 г.

Самарското знаме

Вечна признателност